

Η ασπρόμαυρη ταυτότητα της Φωτογραφίας

Ρεαλισμός ή υπέρβαση;

Αγαπώ την ασπρόμαυρη φωτογραφία για την υπερβατικότητα της! Είναι εντυπωσιακή η μεταμόρφωση οποιασδήποτε εικόνας, όταν αποχρωματιστεί. Πολλές φωτογραφίες που στην έγχρωμη εκδοχή τους αποτελούν απλές και αδιάφορες καταγραφές, αποχτούν άλλη αξία και ενδιαφέρον ως ασπρόμαυρες.

Του Τάσου Σχίζα

Ο Τ. Σ. είναι φωτογράφος, εκδότης & δάσκαλος φωτογραφίας

Το ασπρόμαυρο κανονικά θα έπρεπε να μας ξενίζει, ως κάτι διαφορετικό και περίεργο σε σχέση με την ανθρώπινη όραση που είναι έγχρωμη. Οι υποστηρικτές του ρεαλισμού, θα έπρεπε να επιλέγουν μόνο την έγχρωμη φωτογραφία. Και όμως αυτό δεν συμβαίνει.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΒΑΣΗ ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΗ

Πολλές/οι θα διαφωνήσουν, αλλά αν μιλούσαμε για το Σκίτσο, όλες/οι θα συμφωνούσαμε, ότι το Σκίτσο είναι ασπρόμαυρο. Η ανάπτυξη, η εξέλιξη και οι παραλλαγές του δεν μπορούν, ούτε θα μπορέσουν ποτέ να μεταβάλλουν την αρχική του ασπρόμαυρη ταυτότητα. Κάπως έτσι είναι και η Φωτογραφία, που για 140 χρόνια παρέμεινε αυστηρά ασπρόμαυρη και μόνο τα τελευταία 50 χρόνια συμβαδίζει με την έγχρωμη.

Η Φωτογραφία ασπρόμαυρη γεννήθηκε, ασπρόμαυρη αναπτύχθηκε και ασπρόμαυρη παραμένει. Οι σημερινοί φωτογράφοι εμπνέονται και επηρεάζονται από τις/τους Masters of Photography, οι οποίες/οι, σχεδόν όλες/οι, ασπρόμαυρη δουλειά έχουν να επιδείξουν. Έτσι πολύ συχνά οι νέες/οι φωτογράφοι και ειδικά οι «διαβασμένες/οι» στρέφονται στην ασπρόμαυρη φωτογραφία.

Η ασπρόμαυρη φωτογραφία προέκυψε από ανάγκη μέσα από τη μονοχρωματική ανακάλυψη της. Η ανθρωπότητα την αποδέχτηκε, μην έχοντας άλλη επιλογή. Και μετά η ασπρόμαυρη παγιώθηκε και ενσωματώθηκε στη ζωή μας σαν μια δεδομένη κατάσταση. Τόσο δεδομένη, όσο και η δισδιάστατη εκδοχή της. Αξίζει να αναφερθεί, ότι η 3D (στερεοσκοπική) φωτογραφία και τα ολογράμματα, δεν κλόνησαν ποτέ τη δισδιάστατη ταυτότητα της φωτογραφίας.

Η ΚΑΛΗ ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ & Η ΚΑΚΗ ΕΓΧΡΩΜΗ

Όταν διαδόθηκε η έγχρωμη φωτογραφία, αγκαλιάστηκε από τους χρήστες της αναμνηστικής και της τουριστικής φωτογραφίας, ενώ η ασπρόμαυρη παρέμεινε στους «ψαγμένους», τους φανατικούς, τους παθιασμένους με την καλλιτεχνική φωτογραφία και με τη μαγεία του σκοτεινού θαλάμου.

Την δεκαετία του '80 οι ερασιτέχνες φωτογράφοι χωρίζονταν σε δυο κατηγορίες. Σε αυτούς που είχαν σκοτεινό θάλαμο και επεξεργάζονταν οι ίδιοι τις φωτογραφίες τους, που ήταν οι φωτογράφοι με άποψη, σοβαρότητα και καλλιτεχνική πρόθεση, και σε αυτούς που δεν είχαν σκοτεινό θάλαμο, που ήταν συνήθως απλοί χρήστες της φωτογραφίας. Η πρώτη κατηγορία έκανε αυστηρά ασπρόμαυρη φωτογραφία, ενώ η δεύτερη έκανε έγχρωμη φωτογραφία.

Με τον καιρό συνθήσαμε να βλέπουμε πολλές καλές ασπρόμαυρες φωτογραφίες και αντίστοιχα, πολλές κακές έγχρωμες φωτογραφίες. Έτσι όταν κάποιος ήθελε να κάνει «καλή» φωτογραφία κατέφευγε στο ασπρόμαυρο φιλμ.

Δεν αμφισβητώ την καλή έγχρωμη φωτογραφία, στα χέρια ικανών και σημαντικών φωτογράφων, όπως επίσης δεν πιστεύω ότι αρκεί να βγάλουμε ασπρόμαυρα για να έχουμε καλές φωτογραφίες. Όμως πιστεύω ότι ακόμη και σήμερα, πιο συχνά οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες είναι καλύτερες από τις έγχρωμες.

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ Η ΥΠΕΡΒΑΣΗ;

Η ασπρόμαυρη φωτογραφία, πέρα από τη δύναμη του παρελθόντος της, έχει μια έντονη υπερβατικότητα. Μας προσφέρει μέσα από μια αναγνωρίσιμη περιγραφή, μια άλλη όψη της πραγματικότητας, μας ανοίγει νέους ορίζοντες και νέες προοπτικές σε θέματα που στην έγχρωμη εκδοχή τους θα τα προσπερνούσαμε με απόλυτη αδιαφορία. Μας ανοίγει ένα παράθυρο σε αυτό που δεν βλέπουμε.

Η ασπρόμαυρη φωτογραφία είναι ονειρική. Μας ταξιδεύει σε άγνωστους κόσμους στο χρώμα του ονείρου. Μας κάνει να σκεφτούμε πόσο σχετικά είναι τα πράγματα, ταυτίζοντάς μας με την ασπρόμαυρη ματιά κάποιων ζώων. Μας ανοίγει ένα παράθυρο που ξεπερνά την ανθρώπινη αντίληψη.

Η ασπρόμαυρη φωτογραφία είναι απείριπτη, ήσυχη και συχνά μελαγχολική.

Η ασπρόμαυρη φωτογραφία δονίζει τις χορδές της καρδιάς μας με το συναίσθημα που προκαλεί η διαφορετικότητά της. Είναι πολύ περίεργο και αντιφατικό, πως η ασπρόμαυρη φωτογραφία μπορεί να αντιπροσωπεύει τον ρεαλισμό, ενώ είναι τόσο πολύ υπερβατική λόγω απουσίας χρώματος.

Οι πρώτες/οι υποστηρικτές του ρεαλισμού δεν είχαν και άλλη επιλογή. Οι Φωτο-Αποστάτες, η ομάδα f.64, το κίνημα της Νέας Αντικειμενικότητας με ασπρόμαυρη φωτογραφία υποστήριζαν τον ρεαλισμό. Η εξοικείωση του κοινού με την ασπρόμαυρη φωτογραφία ήταν τόσο μεγάλη, που αυτό λειτούργησε πολύ φυσικά, παρά τη μεταμόρφωση που προκαλεί η ασπρόμαυρη απεικόνιση. Και σήμερα οι συνεχιστές του ρεαλισμού, συχνά συνεχίζουν ασπρόμαυρα, χωρίς να τους απασχολεί η δυνατότητα της πιο ρεαλιστικής απεικόνισης μέσω της έγχρωμης φωτογραφίας.

Όταν σκέφτομαι φωτογραφία, ο κόσμος γίνεται ασπρόμαυρος! Χορεύουν στο μυαλό μου οι υπέροχες ασπρόμαυρες εικόνες των αγαπημένων φωτογράφων που έχτισαν τα θεμέλια της καλλιτεχνικής φωτογραφίας!

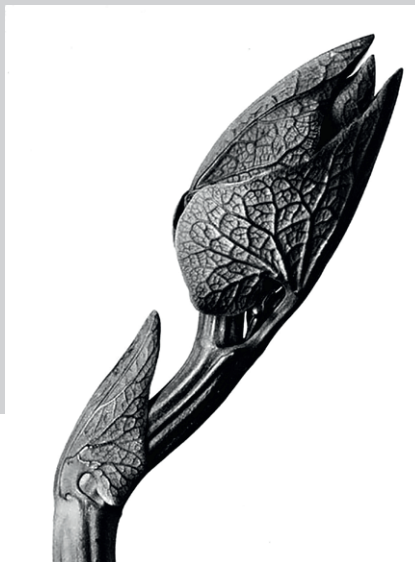
Ansel Adams (1902-1984), aspens, northern New Mexico, 1958

Η ομάδα f.64 υποστήριξε τον ρεαλισμό. Ο πιο αντιπροσωπευτικός φωτογράφος της ομάδας ο Ansel Adams έχει κάνει και έγχρωμη φωτογραφία. Όμως στην ιστορία έμεινε το υπέροχο Α/Μ έργο του.

Albert Renger-Patzsch (1897 - 1966), fichten im winter 1956

Ο Albert Renger-Patzsch πατέρας της Νέας Αντικειμενικότητας για τη Φωτογραφία, προσεγγίζει τον ρεαλισμό με Α/Μ φωτογραφία και το υποστηρίζει το 1928 μέσω του βιβλίου του 'Die Welt ist schön'.

Karl Blossfeldt (1865 - 1932), aristolochia clematitidis, 1928

Η δουλειά του Karl Blossfeldt ήταν καινοτομική. Με τεράστιες μεγεθύνσεις εξερευνεί τη δομή των φυτών. Προσεγγίζει τα θέματά του όσο πιο ρεαλιστικά γίνεται, μέσω της μοναδικής επιλογής για την εποχή του, της Α/Μ φωτογραφίας.